КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра економічної та соціальної географії
ФІЛОСОФСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра філософії та методології науки
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИУТТ ПРАВА
Кафедра інтелектуальної власності та інформаційного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана з навчальної роботи
_____ Володимир ПАСЬКО
«29» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ОСНОВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

для студентів

галузь знань **10 Природничі науки**
спеціальність **106 Географія**
освітній рівень **магістр**
освітня програма **Економічна та соціальна географія**
вид дисципліни **обов'язкова**

Форма навчання	**денна**
Навчальний рік	**2023/2024**
Семестр	**2**
Кількість кредитів ECTS	**3**
Мова викладання, навчання та оцінювання	**українська**
Форма заключного контролю	**іспит**

Викладачі:
Сидоренко Лідія Іванівна, *доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії та методології науки*
Харченко Олеся Степанівна, *кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри інтелектуальної власності та інформаційного права*
Запотоцький Сергій Петрович, *доктор географічних наук, професор, професор кафедри економічної та соціальної географії*

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____(_____) «__»___ 20__р.

на 20__/20__ н.р. _____(_____) «__»___ 20__р.

КИЇВ – 2023

Розробники: **Сидоренко Лідія Іванівна,** доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії та методології науки
Харченко Олеся Степанівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри інтелектуальної власності
Запотоцький Сергій Петрович, доктор географічних наук, професор, професор кафедри економічної та соціальної географії

ЗАТВЕРДЖЕНО
«13» серпня 2023 р.
Завідувач кафедри економічної та соціальної географії
_____ професор Костянтин МЕЗЕНЦЕВ

Протокол № 11 від «13» серпня 2023 р.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

Протокол № 6 від «28» серпня 2023 р.
Голова науково-методичної комісії _____ доцент Наталія КОРОГОДА
«28» серпня 2023 р.

ВСТУП

1. Мета навчальної дисципліни – розширити у студентів базові знання з методології та організації наукових досліджень, основ інтелектуальної власності у сфері економічної та соціальної географії, міського та регіонального розвитку з набуттям ними нових компетентностей, в тому числі і для виконання кваліфікаційної роботи магістра.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни: наявність освітнього ступеня бакалавра, успішне опанування дисциплін «Теорії просторової організації», «Сучасні дискусії в суспільній географії (Contemporary Debates in Human Geography)».

3. Анотація навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності» є складовою освітньо-наукової програми «Економічна та соціальна географія» підготовки фахівців за освітнім рівнем «магістр» у галузі знань 10 Природничі науки за спеціальністю 106 Географія. Навчальна дисципліна присвячена вивченню ключових засад методології та організації наукових досліджень, основ інтелектуальної власності та особливостей проведення наукового дослідження в сфері економічної та соціальної географії, міського та регіонального розвитку.

Програма навчальної дисципліни складається з таких тематичних блоків:

- загальні питання методології та організації наукових досліджень;
- основи інтелектуальної власності;
- організація проведення наукового дослідження у сфері економічної та соціальної географії, міського та регіонального розвитку.

4. Основні завдання навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на досягнення таких загальних і спеціальних (фахових) компетентностей здобувачів вищої освіти:

– здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями, зокрема, знаннями, уміннями та навичками проведення наукових досліджень у сфері економічної та соціальної географії, міського та регіонального розвитку (ЗК 2);

– здатність проводити дослідження на відповідному рівні, зокрема, виокремлювати актуальні напрями наукових досліджень у зазначеній сфері та формулювати основні обов’язкові структурні елементи науково-дослідницької роботи (ЗК 8);

– здатність використовувати спеціальні географічні методи й підходи, геоінформаційні технології для розв’язання конкретних науково-прикладних проблем у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку, зокрема, навички проведення аналізу різнорідних інформаційних джерел, нормативно-правових та інших документів, необхідних для проведення наукових досліджень (СК 3);

– здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти на засадах компетентнісного підходу (СК 9).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання		**Методи**		**Бал у підсумковій оцінці**
(1 – знати, 2 – вміти, 3 – комунікація, 4 – автономність та відповідальність)		***викладання та навчання***	***оцінювання***	
Код	Характеристика результату			
1.1.	Головну мету та функції науки, можливості їх застосування у процесі виконання науково-дослідницьких робіт у сфері економічної та соціальної географії, міського та регіонального розвитку	*лекції, семінарські заняття, самостійна робота*	*виступи на семінарах, тематична контрольна робота, іспит*	*25%*
1.2.	Сучасну ситуацію у сфері економічної та соціальної географії, міського та регіонального розвитку щодо можливостей проведення актуальних та затребуваних наукових досліджень у ній; особливості права інтелектуальної власності на виконані роботи	*лекції, семінарські заняття, самостійна робота*		
1.3.	Основні наукові праці та досягнення вітчизняних учених у сфері економічної та соціальної географії, міського та регіонального розвитку, що формують сучасну методологію наукової діяльності	*лекції, семінарські заняття, самостійна робота*	*виступи на семінарах, тематична контрольна робота, іспит*	*25%*
1.4.	Шляхи та перспективи розвитку наукових досліджень у сфері економічної та соціальної географії, міського та регіонального розвитку	*лекції, семінарські заняття, самостійна робота*		
2.1.	Формулювати мету, основні завдання проведення наукового дослідження	*лекції, семінарські заняття, самостійна робота*	*виступи на семінарах*	*15%*
2.2.	Проводити аналіз різнорідних джерел для одержання повної, точної та достовірної інформації для проведення наукових досліджень	*лекції, семінарські заняття, самостійна робота*	*виступи на семінарах*	
2.3.	Презентувати результати аналізу сучасного стану досліджень з урахуванням нових технологій проведення науково-дослідних робіт із дотриманням права інтелектуальної власності	*лекції, семінарські заняття, самостійна робота*	*виступи на семінарах*	*15%*

2.4.	Залучати найсучасніший інструментарій для вирішення поставлених задач та використовувати системний підхід при дослідженні складних об'єктів	*лекції, семінарські заняття, самостійна робота*	*виступи на семінарах*	
3.	**Комунікація**			
3.1	Вироблення у здобувачів вищої освіти комунікативних навичок щодо спілкування з фахівцями та експертами у сфері економічної та соціальної географії, міського та регіонального розвитку, у тому числі в міжнародному контексті, пошуку компромісних рішень	*семінарські заняття, наукова дискусія*	*виступи на семінарах, участь у науковій дискусії, іспит*	*10%*
4.	**Автономність та відповідальність**			
4.1.	Розуміння особистої відповідальності за здійснення наукової діяльності у сфері економічної та соціальної географії, міського та регіонального розвитку із дотриманням права інтелектуальної власності	*лекції, наукова дискусія, виконання індивідуального творчого завдання*	*участь у науковій дискусії, захист індивідуального творчого завдання, іспит*	*10%*

6. Співвідношення результатів вивчення дисципліни з програмними результатами навчання.

Програмні результати навчання	**Результати навчання (за кодами)**									
	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	4.1
Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, розроблення нових методів і процедур в географії та міждисциплінарних контекстах (ПР04)				+	+	+	+	+		
Застосовувати сучасні моделі та інформаційні технології для проведення досліджень і розробок у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку (ПР06)								+	+	
Планувати й виконувати теоретичні та прикладні дослідження, робити обґрунтовані висновки, аналізувати та презентувати результати досліджень (ПР12)	+	+	+		+		+			
Здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти, розробляти необхідне для цього навчально-методичне та інформаційне забезпечення (ПР13)	+						+		+	+

7. Схема формування оцінки:

Рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами виступів на семінарах, виконання індивідуального творчого завдання, написання письмових тематичних контрольних робіт, іспиту.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

результати навчання – 1.1-1.2 (знання) – до 25%;
результати навчання – 1.3-1.4 (знання) – до 25%;
результати навчання – 2.1-2.2 (вміння) – до 15%;
результати навчання – 2.3-2.4 (вміння) – до 15%;
результати навчання – 3.1 (комунікація) – до 10%;
результати навчання – 4.1 (автономність та відповідальність) – до 10%.

7.1. Форми оцінювання студентів

У курсі передбачено 3 змістові частини. Заняття проводяться у формі лекцій та семінарських занять. Завершується дисципліна іспитом.

Семестрове оцінювання: кількість балів, що студент отримує протягом семестру є сумою балів, що були отримані при оцінюванні роботи на семінарських заняттях, участі у наукових дискусіях, виконанні захисті індивідуального творчого завдання, написання тематичних контрольних робіт.

Організація оцінювання: Робота на семінарських заняттях оцінюється по виконанню, відповідно до графіка проведення семінарських занять. Тематичні контрольні роботи проводяться у письмовій формі.

Умови допуску до іспиту: рекомендований мінімум для допуску до іспиту – 36 балів. Для студентів, які набрали сумарно меншу від 36 балів (*рекомендований мінімум*) кількість, обов'язковою умовою для отримання допуску до іспиту є написання рефератів за питаннями пропущених чи недостатньо засвоєних тем.

Підсумкове оцінювання у формі іспиту проводиться в письмовому форматі. Максимальна кількість балів під час іспиту – 40, мінімальна кількість балів, що додаються до семестрових – 24 *(60% максимальної кількості балів, відведених на іспит)*.

Загалом, формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (друга редакція), що введено в дію наказом № 170- 32 від 11 квітня 2022 року.

7.2. Шкала відповідності оцінок

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою
Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Кількість годин		
	лекції	**семінарські заняття**	**самостійна робота**
Частина 1. **Загальні питання методології та організації наукових досліджень**			
Тема 1. Наука та наукова діяльність у сучасному світі. Теоретичні та методологічні принципи науки. Організація наукової діяльності в Україні	2	2	10
Тема 2. Технологія проведення наукових досліджень. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	2	2	12
Частина 2**. Основи інтелектуальної власності**			
Тема 3. Поняття та види права інтелектуальної власності. Система державної охорони права інтелектуальної власності	2	2	11
Тема 4. Авторське право та суміжні права	2	2	10
Частина 3. Організація проведення наукового дослідження у сфері економічної та соціальної географії, міського та регіонального розвитку			
Тема 5. Особливості організації та проведення наукових досліджень у сфері економічної та соціальної географії, міського та регіонального розвитку	2	2	12
Тема 6. Основні сучасні наукові досягнення та перспективні напрями наукових досліджень у сфері економічної та соціальної географії, міського та регіонального розвитку	2	2	10
Разом	**12**	**12**	**65**

Загальний обсяг – ***90 год.,*** в тому числі:

лекції – ***12 год.***

семінарські заняття – ***12 год.***

консультації впродовж семестру – ***1 год.***

самостійна робота – ***65 год.***

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Добронравова І.С., Сидоренко Л.І. Філософія та методологія науки: підручник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2008. 223 с. http://philsci.univ.kiev.ua/biblio/dobr-sidor.pdf
2. Інтелектуальна власність: навч. посіб. / За ред. В.П. Мартинюка. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 360 с.
3. Корягін М.В., Чік М.Ю. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Київ: Алерта, 2019. 492 с.
4. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін.; за ред. І.С. Добронравової, О.В. Руденко. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2018. 607 с. http://philsci.univ.kiev.ua/biblio/Methodol.pdf
5. Надикто В.Т. Основи наукових досліджень: підручник. Херсон: Олді-плюс, 2017. 267 с.
6. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. / За ред. О.П. Орлюк. Київ: Інтерсервіс, 2016. 381 с.
7. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. / За ред. А. Є. Конверського. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
6. Право інтелектуальної власності. Академічний курс: підручник / За ред. О.П. Орлюк, О.Д. Святоцького. Київ: Концерн Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. 696 с.
7. Філософія науки: підручник / І.С. Добронравова, Л.І. Сидоренко, В.Л. Чуйко та ін.; за ред. І. С. Добронравової. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2018. 255 с. http://philsci.univ.kiev.ua/biblio/Phil-science.pdf

Додаткова:

1. Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В. та ін. Інтелектуальна власність: навч. посібник. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 140 с.
2. Афанасьєв А. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Харків: ХНЕУ, 2005. 96 с.
3. Грищенко І. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Київ: Вид-во КНТЕУ, 2001. 185 с.
4. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності: навч. посібник. Київ: ЦНЛ, 2006. 278 с.
5. Закон України “Про наукову і науково-технічну діяльність” Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text
6. Запотоцький С.П. Парадигма регіональної конкурентоспроможності як основа ефективного соціально-економічного розвитку регіону. Економічна та соціальна географія. 2012. Вип. 1 (64). С. 155-166.
7. Запотоцький С., Марчук Ю. Регіональний вимір формування креативної економіки в Україні. Конструктивна географія та раціональне використання природних ресурсів. 2019. Вип. 29 (2). С. 38-48.
8. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Кондор, 2006. 206 с.
9. Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Економічна та соціальна географія: сучасний стан і перспективи розвитку. Київ: ВГЛ «Обрії», 2009.
10. Олійник Я.Б., Шевчук С.М. Методологічнні основи розвитку суспільної географії в Україні у ХХ столітті: Навч. посібник. Київ: ВГЛ «Обрії», 2011.
11. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 254 с.

12. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Вид. дім “Слово”, 2003. 240 с.
13. Шейко В.М., Кушнаренко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. Київ: Знання, 2006. 307 с.